

Tijdslijn van 2019 – 2022

Werkgroep Platanen Nieuwehaven, Gouda 10 januari 2022

Jaar 2019

Vanaf 2019 heeft de gemeente Gouda een oplossing gezocht voor de wortelopdruk in de Nieuwehaven. Op basis van een door Treevision in oktober 2017 uitgevoerd beperkt boomtechnisch onderzoek besloot de gemeente Gouda alle 21 platanen aan de Nieuwehaven te kappen en te vervangen door kleinere soorten. De gemeente heeft daarvoor samengewerkt met een werkgroep van alleen direct aanwonenden vertegenwoordigers uit de straat en met deze groep ook een schetsplan gemaakt, dat uitgaat van kap van alle 21 platanen en vervanging door kleinere soorten. Op een informatieavond in juni 2019 zijn het onderzoek van Treevision en het schetsplan aan aanwonenden gepresenteerd. Het besluit tot kap van 21 platanen en plan werd gesteund door een groep van circa 25 direct aanwonenden van de Nieuwehaven.

Pas na de informatieavond in juni zijn alle belanghebbende bewoners in het participatieproces betrokken (zie hiervoor de raadsmededelingen d.d. 05/02/2019, 09/07/2019 en 15/09/2019). Dit gebeurde met een brief in juli 2019, midden in de zomer, waarin de kap werd aangekondigd en het plan naar voren gebracht. Alle bewoners wil zeggen de bewoners van beide zijden van de Nieuwehaven én van de aanliggende en omliggende straten, de hoven, de zijstraten en de stegen geïnformeerd over dit besluit. Zij zijn namelijk allen belanghebbend in een kapvergunnings-procedure. De gemeente is verplicht hen te informeren en te betrekken bij een zo belangrijk besluit voor de hele buurt.

De boodschap van de gemeente was niettemin duidelijk: Het kapbesluit is genomen, meepraten kan alleen nog over het ontwerp.

De informatiefolder viel rauw op het dak van een aantal bewoners in de buurt. De waardevolle en robuuste groenstructuur in de Nieuwehaven met 21 volwassen platanen vraagt om een goed onderbouwde afweging op meerdere aspecten. Het zijn de groene longen van de buurt (i.c. het peilverlagingsgebied) en van de binnenstad. Het opgevraagde rapport van Treevision bevestigde ons in het oordeel dat er geen brede en goede technische en inhoudelijke onderbouwing aan het besluit ten grondslag lag. De conclusies bleken gebaseerd op het sleuf-onderzoek bij slechts 1 boom. Navraag bij bewoners uit de werkgroep wees uit dat er wel degelijk kritische vragen zijn gesteld en alternatieven zijn aangedragen. Maar al snel bleek ook, dat die kritische vragen en verzoeken om alternatieven door de gemeente niet serieus zijn opgepakt. Kappen van de platanen was uitgangspunt.

In de zomer van 2019 hebben we per mail, telefoon en in een gesprek verzocht aan de projectleiding om dit besluit te heroverwegen en de brede buurt beter te betrekken in de afweging om 21 prachtige platanen te kappen. Verzoeken daartoe werden door de projectleiding voortdurend afgewezen. Door de voortdurende afwijzing van de gemeente ons bij het proces te betrekken, hebben wij vervolgens de meningen gepeild in de buurt met een huis aan huis brief en we hebben toen met steun van ruim 70 buurtbewoners de gemeente gevraagd om een second opinion en betrokkenheid in het participatieproces. Een second opinion t.a.v. de mogelijkheden zoveel mogelijk bomen te behouden en tevens de wortelopdruk goed op te lossen. Bij zo'n second opinion worden verschillende varianten onderzocht op effecten als: structuur c.q. beeldkwaliteit Nieuwehaven, hittestress, waterretentie,

biodiversiteit, CO2 opname, parkeren, kosten en beheer. Door de steun van ruim 70 buurtbewoners (waar onder bewoners van de Nieuwehaven), bleek de gemeente opeens wel bereid een algemene informatieavond te organiseren.

Bijlage 1: Oproep 21 platanen Nieuwehaven d.d. 23-08-2019

Op 7 november 2019 (4 maanden na het kapbesluit) is de algemene informatieavond georganiseerd en zijn presentaties gegeven door de gemeente samen met de werkgroep Nieuwehaven en door de werkgroep Platanen. In onze presentatie vragen wij om een integrale second opinion door een boomdeskundige in samenwerking met een technisch adviseur milieuaspecten, ontwerper en financieel deskundige op de bovengenoemde aspecten, waardoor een goede onderbouwing en afweging van varianten mogelijk wordt. Er was een onverwacht grote opkomst op deze avond met veel steun voor een second opinion.

Bijlage 2: Presentatie werkgroep Platanen d.d. 7-11-2019

Gelijktijdig met de informatieavond bleek dat de gemeente intussen had besloten delen van de riolering en gas- en elektraleidingen te vervangen. Met als gevolg een volledige herinrichting van de Nieuwehaven van deur tot deur, wat alleen maar meer mogelijkheden biedt voor behoud van zoveel mogelijk bomen én parkeerplaatsen. De gemeente heeft vervolgens de Bomenwacht Nederland opdracht gegeven een Boom Effect Rapportage (BEA) uit te voeren op de kwaliteit van de bomen en de mogelijkheden voor behoud bij de voorgenomen werkzaamheden aan kabels en leidingen. Dit betrof geen integrale second opinion als boven bedoeld, maar we zijn akkoord gegaan met een boomeffect rapportage (BEA) van de Bomenwacht, als een goede eerste stap naar samenwerking en vanwege de grote ervaring van dit bureau met vergelijkbare projecten elders.

Jaar 2020

Begin mei 2020 (een jaar na het kapbesluit) is het conceptrapport van de Bomenwacht Nederland vrijgegeven voor commentaar. Uit het onderzoek bleek dat met enkele passende maatregelen (zoals grotere boombakken) vrijwel alle platanen minimaal 40 jaar gehandhaafd kunnen worden. Enkele bomen bleken tijdelijk verplaatsbaar, wanneer plannen voor leidingen niet kunnen aangepast. Tevens concludeert de Bomenwacht dat de wortelopdruk goed kan worden opgelost. Het vergroten van de boombakken gaat ten koste van parkeerplaatsen en daarom is een zorgvuldig ontwerpproces met meerdere disciplines aan tafel noodzakelijk om hier goede afwegingen in te maken. Hiermee waren de conclusies van Treevision van tafel en zou in een ontwerpend onderzoek met alle betrokkenen de verschillende varianten onderzocht kunnen worden op verschillende aspecten als boven genoemd.

NB. Het conceptrapport van de Bomenwacht en de reacties hierop zijn nooit verder inhoudelijk met de gezamenlijke werkgroepen besproken en een definitief exemplaar hebben we niet ontvangen.

Jaar 2021

In 2021 (ruim een half jaar na het verschijnen van het rapport van de Bomenwacht) start de gemeente een participatieproces voor het ontwerpend onderzoek in de Nieuwehaven met twee werkgroepen, met vooraf als harde randvoorwaarden dat er minimaal 5 bomen en 74 parkeerplaatsen behouden moeten worden. Onduidelijk is waarop de gemeente deze aantallen heeft gebaseerd. Een onderbouwing van deze aantallen hebben we niet gekregen. Het was inmiddels coronacrisis en het participatieproces via zoom is nooit goed van de grond gekomen. In vijf zoom vergaderingen zijn één keer een paar schetsen getoond. Deze schetsen zijn even getoond, maar nooit inhoudelijk besproken op bovenvermelde aspecten en ook niet verspreid onder de deelnemers. De gemeente weigerde vooraf aan de meetings een agenda en stukken te versturen en verslagen te maken. De gemeente weigerde ook de door ons voorgestelde alternatieven met behoud van 12, 14 of 16 platanen in het proces in te brengen en inhoudelijk te bespreken. Zowel de werkgroep Nieuwehaven als de werkgroep Platanen waren zeer ontevreden over de gang van zaken rond dit participatietraject.

NB Van dit participatie traject zijn geen stukken beschikbaar. We zijn benieuwd welke documentatie en adviezen de gemeente hier intern over heeft (varianten, onderbouwing van varianten, effecten van varianten op diverse aspecten als structuur en beeldkwaliteit, waterretentie, hittestress, Co2 opname, biodiversiteit, verkeer, parkeren, kosten en beheer).

In juli 2021 besluit het College van B&W plotseling dat er 14 bomen gekapt worden en 7 behouden. Inhoudelijke argumenten worden niet gegeven. De gemeente verschuilt zich achter het (procesmatige) argument dat deelnemende bewoners er (vooralsnog) niet uitkomen. In het volgend ontwerpproces mogen opnieuw alleen direct aanwonenden meedoen, als zij akkoord gaan met behoud van 7 platanen en dus kap van 14 platanen. Voor de zomer 2021 is er een aparte bespreking waar alleen de leden van de oude werkgroep van direct aanwonenden van de Nieuwehaven zijn uitgenodigd. Na dit gesprek gaat de participatie verder met alleen de direct aanwonenden, die mee mogen praten met het vervolg van het ontwerptraject. Iedereen die om degelijke inhoudelijke onderbouwing van het besluit vraagt, wordt uitgesloten van participatie. De gemeente volstaat vervolgens om deze afspraken aan de werkgroep Platanen op een aparte avond in september mede te delen, zonder verdere onderbouwing en discussie.

Bijlage 3: Brief van gemeente d.d. 21-09-2021

Dat betekent dat belanghebbenden uit de Nieuwehaven zelf, hoven, stegen, de zijstraten en omliggende straten, die voor behoud van meer dan 7 bomen zijn en vertegenwoordigd worden door de werkgroep Platanen, dit niet meer in de besprekingen mogen inbrengen en niet meer meedoen. Daarmee worden belanghebbende medebewoners plompverloren buiten spel gezet. Voor de tweede keer trekt de gemeente zich terug met dezelfde werkgroep als in 2019 om een schetsplan te maken, nu met 7 platanen. Deze handelswijze staat op gespannen voet met alle normale, democratische spelregels inzake participatie. Wij hebben dit de verantwoordelijk wethouder laten weten in een gesprek en gevraagd hierop terug te komen. De strekking van het gesprek was dat wij blij moesten zijn dat er zeven platanen behouden blijven en niet verder moeten zeuren. Wederom geen inhoudelijke argumenten voor het besluit om 14 platanen te kappen.

In oktober 2021 hebben wij één van onze alternatieve plannen met 14 platanen dan maar zelf verder uitgewerkt in een schetsplan binnen de aan ons gegeven randvoorwaarden van de gemeente: minimaal behoud van 5 platanen en 74 parkeerplaatsen (zie bijgevoegde folder). Wij hebben met deze folder opnieuw steun gezocht bij onze achterban met opnieuw de eerder gestelde vragen:

- Wij vragen het College van B&W om ons alternatief plan op dezelfde wijze uit te laten werken als haar plan met 7 platanen;
- Wij vragen om beide plannen door externe deskundigen te laten beoordelen op aspecten: structuur en beeldkwaliteit, hittestress, waterretentie, biodiversiteit, CO2 opname, parkeren, kosten en beheer;
- Wij vragen om serieus betrokken te worden voor het participatieproces;
- Wij vragen om beide plannen gelijkwaardig in de hele belanghebbende buurt te presenteren;
- Wij vragen het College van B&W en de Raad om daarna pas een besluit te nemen.

De handtekeningactie met de folder bij onze achterban heeft ruim 180 handtekeningen van bewoners én ondernemers opgeleverd:

Nieuwehaven (50), Lange Dwarsstraat (10), Vrouwesteeg en Vrouwepoort (13), Slapperdel (13), Clarissenhof (9), Lafeberhof (15), Kleiwegstraat (9), Blauwstraat (4), Lage Gouwe (13), Turfmarkt (28) en Regentesseplantsoen (22). De namen, adressen en handtekeningen zijn i.v.m. privacy voor College en Raad vertrouwelijk beschikbaar.

Met de steun van onze achterban hebben we een brief gestuurd naar de raad met de oproep:

Steun ons verzoek aan het College van B&W om het plan met behoud van 14 platanen gelijktijdig, gelijkwaardig en in overleg met ons uit te werken. Laat u niet afschepen met te snelle beoordelingen van projectleiding en verantwoordelijk wethouder met: kan niet, mag niet!

Bijlage 4: brief aan de raad d.d. 8-11-2021

In oktober en november 2021 gaat de gemeente echter met de oude werkgroep gewoon door op de oude voet. Met een klein groepje wordt vertrouwelijk alle informatie gedeeld en samen een plan gemaakt met een nieuw ontwerp bureau. Opeens worden er nu wel verslagen gemaakt van de vergaderingen, vinden de vergaderingen weer bij iemand van de werkgroep thuis plaats en niet op een neutrale plek. Andersdenkende deelnemers uit de Nieuwehaven, die wel mee mogen doen, voelen zich niet erg welkom.

Eind november 2021 opent de gemeente opeens een website met het door haar en de werkgroep bedachte plan en geeft de buurt de mogelijkheid te reageren op het plan op de website.

En het zal niet verbazen. Elke opmerking over het behouden van meer platanen dan 7 platanen of over het uitwerken van het alternatieve plan, wordt door de projectleiding direct van commentaar voorzien: kan niet, mag niet. Ook verschijnt er via deze website een nieuwe randvoorwaarde, die blijkbaar aan het nieuwe ontwerp bureau is meegegeven, en waarom dit plan met 7 platanen zo goed is voor het historisch beeld en buiten dat ook nog voor duurzaamheid en klimaat. Achteraf indekken van één plan heet dat, zodat niemand meer vraagt wat de inhoudelijke gronden zijn voor het besluit om 14 platanen te kappen in de Nieuwehaven. Ook de mogelijkheid om varianten serieus onderling te vergelijken op relevante aspecten en afwegingen te maken wordt daarmee weggenomen.

Zie voor reacties uit de buurt de website Nieuwehaven

In december 2021 heeft de gemeente nu echt haast: het ontwerp met 7 platanen is razendsnel uitgewerkt, naar het lijkt om spoedig een kapvergunningsprocedure te kunnen beginnen. Het alternatieve schetsplan wordt in een brief van de projectleider en daarna publiekelijk in een Nieuwsbrief neergesabeld, zonder 1 vraag aan ons te stellen en zonder overleg met ons over de

toelichting, die we gestuurd hebben. Volstaan wordt met een brief met de beoordeling door de projectleider. Ook onze reactie op de beoordeling door de projectleiding wordt niet besproken.

Bijlage 5: Toelichting alternatief schetsplan 14 platanen d.d. 29-11-2021

Bijlage 6: Beoordeling gemeente alternatief schetsplan 14 platanen d.d. 2-12-2021

Bijlage 7: Reactie werkgroep Platanen op beoordeling gemeente d.d. 14-02-2021

Gezien de haast lijkt het er sterk op dat de verantwoordelijk wethouder voor haar vertrek in december 2021, het akkefietje Nieuwehaven nog door het college heen moet jassen en de raad via raadsmedelingen op de hoogte moet brengen. De nieuwe wethouder mag er immers geen last van hebben en de verkiezingen staan voor de deur. Het verkiezingsreces begint 1 februari 2022. En tot nu toe hebben de coalitiepartijen geslikt wat het college in de raadsmedelingen opschrijft en elkaars handen keurig vastgehouden.

Er is alleen bij de oppositie een luisterend oor. Het is namelijk niet het eerste project in deze collegeperiode waarbij de gemeente vanaf het begin een rammelend participatieproces voert. Een participatieproces waarbij de inhoud volledig uit beeld raakt en belanghebbende medebewoners voortdurend buiten spel of tegen elkaar op worden gezet. En als de tijd dan dringt pakt de gemeente heel stoer “de regie” en bedenkt een oplossing, waar uiteindelijk niemand tevreden over is en die niet of slecht onderbouwd is.

De gemeente pakt echter niet de regie vanuit haar verantwoordelijkheid voor de beeldkwaliteit van de historische binnenstad, haar zorg voor de openbare ruimte en groen, haar taak op het gebied van duurzaamheid en klimaat, haar taak van de doelstellingen van het recente vastgestelde verkeerscirculatieplan. Over die zaken en taken zijn vele goede, overkoepelende beleidsnota's verschenen, waarover in geen enkel document over de herinrichting van de Nieuwehaven wordt gerept of aan wordt gerefereerd.

Tot slot: In dit traject heeft de platanengroep zich nooit op het standpunt gesteld dat zij kap van platanen in de Nieuwehaven ten alle tijden uitsluiten. Vanaf de eerste presentatie in november 2019 is kraakhelder dat wij vragen om voor de waardevolle en robuuste groenstructuur in de historische binnenstad goede alternatieven uit te werken en die alle te laten beoordelen op structuur en beeldkwaliteit, hittestress, waterretentie, biodiversiteit, CO2 opname, parkeren, kosten en beheer. Dan pas is er een serieuze afweging en keuze mogelijk. Wij zijn ook niet de veroorzakers van dit langdurige traject. Dat is de gemeente zelf door het gekozen proces en de vele maanden radiostilte die die gemeente voor zichzelf heeft genomen. Die tijd had zij prima kunnen gebruiken voor een goede, en transparante afweging van de mogelijkheden voor de herinrichting van een zo belangrijke straat en groenstructuur in de binnenstad van Gouda. Het is daarvoor nooit te laat!

Namens de werkgroep Platanen met vriendelijke groet,

GEGEVENS BEKEND BIJ GRIFFIE
